

Istupanje prvog potpredsednika Vlade Srbije i ministra spoljnih poslova Ivice Dačića na sednici Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija na kojoj je razmatran tromesečni Izveštaj generalnog sekretara UN-a o radu UNMIK-a:

„Poštovani gospodine predsedniče,
Uvaženi članovi Saveta bezbednosti,
Dame i gospodo,

Želim da se zahvalim specijalnom predstavniku generalnog sekretara UN-a, ambasadoru Zahiru Taninu, na podnetom Izveštaju i da čestitam predsedniku Saveta bezbednosti na uspešnom predsedavanju tokom ovog meseca. Takođe želim da pozdravim sve članove Saveta bezbednosti.

Predstavnici zemalja članica Saveta bezbednosti UN-a bave se svakodnevno pitanjima koja predstavljaju bezbednosnu pretnju, nastojeći da ispune svoj osnovni zadatak koji im daje Povelja UN - očuvanje mira u svetu. U svom radu se često suočavaju sa problemima čiji su uzroci nastali pre više decenija ili čak vekova. Podrazumeva se da cenjeni članovi Saveta bezbednosti nisu i ne mogu biti upoznati sa svim, pa i onim najsitnijim pojedinostima i činjenicama o svakom konkretnom problemu kojim se bave. Time je veća obaveza onih koji pred Svetom bezbednosti istupaju, da pred ovim uvaženim telom iznose samo proverene i istinite činjenice. Predstavnici Srbije se uvek trude da na sednicama Saveta bezbednosti nastupaju konstruktivno, želeći da time doprinesu procesu pomirenja i stabilnosti u regionu, kao i dijalogu koji se vodi u Briselu. Međutim, predstavnici Prištine ovde kontinuirano iznose grube neistine, a u poslednje vreme služe se propagandnim parolama i lažima.

Na poslednjoj sednici SB, posvećenoj stanju na KiM, održanoj 16.05. ove godine, čuli smo pored ostalih izmišljotina, kako je Albancima na KiM bilo „uskraćeno pravo da igraju” i da je „srpska policija prebijala i hapsila mladiće samo zbog toga što igraju fudbal”. Neupućeni slušalac bi mogao pomisliti da se opisuje scena na nekoj od teritorija pod kontrolom ISIL-a. Sledeća slika koju bi sebi mogao da projektuje je i javno pogubljenje fudbalera na stadionu.

Fudbal je, kao i u većini zemalja ovog sveta, najpopularniji sport u Srbiji. Najpoznatiji klub iz južne srpske pokrajine je svakako FK Priština, koje je svoje zlatne trenutke imao sredinom osamdesetih godina prošlog veka, kada je nastupao u Prvoj saveznoj ligi Jugoslavije. Najbolji

fudbaler svih vremena FK Priština je sadašnji predsednik tzv. FS Kosova Fadilj Vokri.

Poštovane dame i gospodo,

Taj isti Fadilj Vokri je nakon karijere u Prištini, 1986. godine, odlučio da pređe nigde drugde do u beogradski Partizan. Dakle, ne u Partizani iz Tirane, već u beogradski Partizan, u kome je igrao pune tri godine, za vreme dok je na vlasti bio Slobodan Milošević. Fadilj Vokri je u navedenom periodu nastupao 12 puta i za reprezentaciju Jugoslavije, a u susretu sa albanskim Fljamurtarijem 1987. godine bio je najbolji igrač Partizana i strelac jednog gola. Prema njegovim rečima, i danas je navijač Partizana iz Beograda. Pored Vokrija, za Partizan su nastupali i drugi kosmetski Albanci, od kojih neki imaju status legendi ovog kluba.

Da li vam zvuči verovatno da neki fudbaler, koga navodno zlostavljaju, prebijaju i diskriminišu samo zato što je pripadnik nacionalne manjine, nastupa za reprezentaciju te zemlje i godinama igra za klub iz glavnog grada te zemlje?

Pretpostavljam da su neki od vas iznenađeni, ako ne i zaprepašćeni s obzirom na ono što ste slušali na prethodnoj sednici. Mene ništa ne može da iznenadi i spremam se da za par minuta čujem nove neistine, propagandne parole i laži.

Jedna od mantri koje ćete obavezno čuti od svih predstavnika Prištine jeste kako su kosovski Albanci bili lojalni i dobri građani Jugoslavije sve dok se nije pojavio Slobodan Milošević. Ova teza je još jedna u nizu istorijski neutemeljenih izmišljotina koje se uporno plasiraju međunarodnoj zajednici, u cilju pridobijanja podrške za separatizam i etničko čišćenje koje sistematski sprovode na KiM proteklih 100 godina.

Jasno je da je na Kosovu i Metohiji na delu sistematičan nacionalizam i separatizam, čiju ideološku kičmu predstavlja Prizrenska liga, osnovana 1878.g. sa samo jednim ciljem: ujedinjenje svih prostora na Balkanu naseljenih albanskim življem u jednu državu, čime se dovodi u pitanje teritorijalni integritet ne samo Srbije, već i Makedonije, Crne Gore, Grčke i drugih zemalja u regionu. Tu je vidljivo da su neki pojedinci, države i međunarodne organizacije, nažalost, imale svoju ulogu u ovim procesima, što potvrđuje i primer Vilijema Vokera, bivšeg šefa Verifikacione misije OEBS-a na Kosovu, na osnovu čijih je nasumice iznetih ocena o Račku doneta odluka o bombardovanju Srbije i SRJ. Danas, 17 godina nakon toga, Vilijem Voker je počasni građanin Albanije, heroj Kosova, heroj sa više odlikovanja u Prištini i jedan od retkih koji se otvoreno protivi osnivanju Specijalnog suda za zločine OVK koji ste ovde podržali i koji je, na kraju, na albanskoj televiziji "Top Channel" izjavio da podržava ideju o velikoj Albaniji, odnosno o ujedinjenju Kosova i Albanije.

Dame i gospodo,

Pošto će gospođa Čitaku verovatno i ovoga puta govoriti o genocidu i etničkom čišćenju, želim tim povodom da vam kažem da je to još jedna propagandna parola i laž. Osnovna definicija genocida, ratnih zločina i etničkog čišćenja jeste uništavanje ili proterivanje stanovništva. Srbija je milion puta izjavljivala da svaki zločin treba da bude kažnjen, ali istorija još ne pamti takav „genocid“ posle kojeg pripadnika naroda koji je navodno izvršio genocid ima 10 puta manje, a pripadnika naroda nad kojim je navodno izvršen genocid ima značajno više nego ranije.

Zapamtite, od 427 naselja, Srbi su proterani iz 311. To jeste etničko čišćenje, ali Srba. Statistika je strašna i porazna. Podaci o kojima ću govoriti nisu iz srpskih izvora, već rezultati popisa iz 1981. godine, iz vremena Tita, pre Miloševića, i rezultati popisa na Kosovu koji su izvršile prištinske vlasti 2011. godine.

U Prištini je 1981. godine bilo 43.875 Srba, a prema popisu iz 2011. godine 430. Dame i gospodo, to je sto puta manje! Albanaca je 1981. godine bilo 140.043, a 2011. godine 194.953. Pa kakav je to genocid, zločin i etničko čišćenje nad Albancima! U Uroševcu je 1981. godine Srba bilo 18.285, a 2011. godine 32, što je šesto puta manje. U Peći je 1981. godine Srba i Crnogoraca bilo 17.791, a 2011. godine 332. Peć je mesto gde je osnovana Srpska pravoslavna crkva u 13. veku i gde se nalazi Pečka patrijaršija, spomenik kulture koji je na listi svetske baštine UNESCO. U Djakovici je 1981. godine bilo 1.898 Srba, a danas 17. U Podujevu je bilo 2.242 Srba, a danas ih je 12, skoro dvesta puta manje. U Prizrenu, gradu u kojem sam rođen, koji je u 14. veku bio prestonica Srbije, 1981. godine Srba je bilo 11.651, 2011. godine ih je bilo 237, a danas ih ima svega 27. To je oko četiristo puta manje... I šta da vam kažem sada, svaki komentar je suvišan. Ovo su istina, statistika i činjenice, a propagandne parole prepuštam uvaženom predstavniku Prištine.

Dame i gospodo,

Dozvolite mi da se sada vratim na Izveštaj. Aktuelni, kao i svaki naredni Izveštaj generalnog sekretara o radu UNMIK-a trebalo bi posmatrati i u ovom širem istorijskom kontekstu koji svedoči o kompleksnosti situacije na i u vezi sa Kosovom i Metohijom i može da doprinese boljem razumevanju geneze ovog pitanja.

Izveštaj pred nama ima unekoliko drugačiju strukturu u odnosu na prethodne. U aktuelnom izveštaju, uvedene su nove celine poput normalizacije odnosa Beograda i Prištine i partnerstava i saradnje. U delu koji se odnosi na normalizaciju odnosa između Beograda i Prištine nije na adekvatan način predstavljen značaj Zajednice srpskih opština koja se postupno, čini se, svodi na administrativnu stavku, uzgredno pomenutu u tačkama 18. i 19. Izveštaja. Kao što je poznato, Zajednica srpskih opština još uvek nije osnovana. I ovom prilikom bih podsetio da je postizanje Briselskog sporazuma bilo motivisano težnjom za iznalaženjem mogućnosti za sistematsku, institucionalnu zaštitu srpske zajednice na KiM, usled nepostojanja adekvatnih institucionalnih mehanizama kojima bi se efikasno štitili njeni interesi. Shodno dogovoru, taj zadatak je trebalo da izvršava upravo Zajednica srpskih opština, čime se ona suštinski nadovezuje na rezoluciju SB UN 1244 (1999). Umesto da njeno uspostavljanje bude centralno pitanje koje je moralo biti sprovedeno što hitnije, ona je postala predmet političkih ucena. Uostalom, i prilikom nedavne posete Beogradu i Prištini, američki potpredsednik Džozef Bajden je direktno ukazao na neophodnost brzog formiranja ZSO kao uslova za proces regionalne stabilnosti i pomirenja.

Moram da primetim da su u Izveštaju i ovom prilikom izostale reference na položaj srpske i drugih zajednica južno od Ibra, gde živi većina srpske zajednice na KiM. Naglašavam da nisu i da ne mogu biti svi problemi vezani isključivo za područje severno od reke Ibar. Zanemarivanje zaštite ljudskih prava i problema sa kojima se susreću Srbi i pripadnici drugih zajednica, posebno Goranci, južno od Ibra doprinosi njihovom osećaju izolovanosti, zapostavljenosti i bezizglednosti. Način na koji se u Izveštaju pominje konceptualni dokument kosovskih vlasti koji

se tiče povratka stvara lažnu sliku da se u Prištini na planu povratka nešto ozbiljno radi. Međutim, dosadašnja iskustva daju osnova za opravdanu sumnju u tom pogledu. Izveštaj se poziva na nepostojanje pouzdanih podataka sa popisa kao razlog ili izgovor za niz konkretnih problema od povratka do odsustva usvajanja budžeta u četiri opštine na severu Pokrajine. Pritom se zanemaruje da je popis stanovništva u režiji i sa političkim motivima Prištine neprihvatljiv iz brojnih razloga i da kao takav svakako ne bi bio iskorišćen za unapređenje života Srba što se uostalom može uraditi i bez popisa, samo ako postoji dobra volja. Spajanje odeljka o vladavini prava sa ljudskim pravima u strukturi Izveštaja učinilo je da sa radara potpuno nestane aspekt ljudskih prava pripadnika manjinskih zajednica.

Dame i gospodo,

Nije dovoljno samo konstatovati neprihvatljivo nizak obim povratka, već ga treba objasniti konkretnim razlozima ovakvog zabrinjavajućeg stanja. Da pomenem samo neke: od administrativnih, institucionalnih i pravnih prepreka za povratak preko odsustva bezbednosti do opredeljivanja interno raseljenih za lokalnu integraciju na području uže Srbije koja nije čin svesnog i željenog izbora već posledica nedostatka bilo kakve druge alternative. Pitanje povratka je neraskidivo povezano i sa zaštitom i ostvarenjem imovinskih prava srpskog stanovništva, uključujući interno raseljene.

I ovom prilikom ističem poraznu činjenicu da je održivi povratak ostvarilo tek nekih 4.000 lica (1,9%). Suvoparno statističko iznošenje parcijalnih evidencija o napadima na život, bezbednost i imovinu Srba i pripadnika drugih nealbanskih zajednica predstavlja relativizaciju civilizacijski nedopustive pojave - progona po etničkoj i verskoj osnovi. Nedopustivi su i brojni slučajevi skrnavljenja, uništavanja i napada na srpske kulturne i verske objekte, ali i širenja lažnih tvrdnji, poput one da se pored Hrama Hrista Spasa u Prištini nalaze masovne grobnice. Reč je o špekulacijama koje se šire već godinama. Direktor Odeljenja za sudsku medicinu u Prištini 14. juna o.g. je izjavio da se pojavio svedok koji je potvrdio da su 12. i 13. juna 1999. godine vršena prekopavanja terena na ovoj lokaciji i da se osnovano sumnja da su tu sahranjena tela kosovskih Albanaca. Na zahtev Beograda, u dva navrata 13-14. i 27. jula o.g, izvršeno je prekopavanje lokacije. U pretragu terena bili su uključeni kosovski predstavnici zajedno sa EULEKS-om i predstavnicima Beograda i konstatovano je da nema posmrtnih ostataka niti grobnica. Upozoravamo da je širenje ovakvih informacija pre svega bilo u funkciji oduzimanja prostora u centru Prištine na kome se Hram Hrista Spasa sa pripadajućim zemljištem nalazi, ali i diskreditacije Srpske pravoslavne crkve. Inače, da podsetim reč je o nedovršenom hramu koji je od strane Prištine pretvoren u javni nužnik i prostor na kome se snimaju muzički spotovi oskudno odevenih lokalnih pevačica, što najbolje svedoči kakav je odnos Prištine prema kulturnoj i verskoj baštini Srba.

Može se reći da je ostvareni povratak raseljenih zajednički neuspeh svih aktera involviranih u proces povratka. Svi snosimo odgovornost da to promenimo i stvorimo uslove u kojima će raseljenima ne samo deklarativno, već suštinski biti ostavljen izbor između povratka i lokalne integracije. Za to je nužno da u mestu povratka budu ispunjeni elementarni uslovi u smislu lične i imovinske bezbednosti, infrastrukture i pristupa javnim uslugama. U tom smislu pozdravljam poziv sadržan u Izveštaju liderima svih strana da vrate u fokus bezbedan i održiv povratak izbeglica i interno raseljenih lica.

Uvaženi članovi SB UN,

Zajedničko za sve dosadašnje izveštaje, uključujući ovaj, jeste da kada se govori o incidentima na KiM izostaje njihova kvalifikacija kao etnički motivisanih. Izveštaj u samo jednoj kratkoj rečenici navodi da je prijavljeno 86 incidenata protiv pripadnika manjinskih zajednica, većinom kosovskih Srba. I ništa više od toga. Izostaje prikaz institucionalnog reagovanja nadležnih policijskih, tužilačkih i pravosudnih organa. Bez toga, svi napadi i druga krivična dela protiv Srba se depersonifikuju i svode na statistiku. Krajnja i najopasnija posledica ovakvog pristupa je postupno privikavanje svih, uključujući međunarodnu zajednicu, na faktičku nekažnjivost za krivična dela počinjena protiv Srba i drugih nealbanaca, uključujući ubistva. Koliko daleko se ide u negiranju prava srpske zajednice svedoči i zabrana Prištine da se na Kosovo i Metohiju unose udzbenici na srpskom jeziku. Takva praksa je postojala i ranije, ali sporadično, da bi od početka juna zaplena svih knjiga na srpskom jeziku postala redovna praksa, zbog čega je otkazan i Vidovdanski sajam knjiga, koji je trebalo da se održi u Gračanici od 15. juna do 1. jula.

Bezbednost na Kosovu i Metohiji je uvek bila nestabilna. Radikalizacija političke klime i pogoršanje bezbednosne situacije usled jačanja političkog i verskog ekstremizma samo su pojačali tu nestabilnost. I izveštaj pred nama sadrži reference o borbama ISIL-a poreklom sa Kosova i Metohije. Kosovski Albanci su procentualno, u odnosu na broj populacije, najzastupljeniji u redovima ove terorističke organizacije. O zabrinjavajućim posledicama ovakvog stanja suviše je i govoriti.

Uvaženi članovi Saveta bezbednosti,

Republika Srbija će, u interesu regionalne stabilnosti i što boljih srpsko-albanskih odnosa, nastaviti dijalog Beograda i Prištine. Nastavićemo politiku mirnog rešavanja konflikata, odgovornim pristupom normalizaciji odnosa i punim sprovođenjem usaglašenih dogovora u Briselu. Pitanje Kosova i Metohije je mnogo više od teritorijalnog i pitanja nacionalnog identiteta, ono je tačka na kojoj će se dugoročno definisati srpsko-albanski odnosi od kojih zavisi stabilnost i ekonomska perspektiva čitavog regiona. Bez obzira na čest nedostatak konstruktivnosti druge strane, nastavićemo da posvećeno radimo na poboljšanju odnosa, snaženju poverenja i učvršćivanju evropskih vrednosti i perspektiva oba naroda. Ne želimo da situacija na Kosovu i Metohiji bude latentna pretnja stabilnosti i napretku Srbije i regiona, i zato ćemo predano raditi na mirnom rešavanju nesuglasica, svesni da je pred nama dugotrajan proces, u kojem, da stvar bude teža, često nemamo sagovornika koji sa nama deli viziju prosperitetnog i politički naprednog regiona.

Zato, dame i gospodo, pozivam zemlje koje nisu priznale jednostrano proglašenu nezavisnost Kosova da, uprkos pritiscima koje mnoge od vas trpe, ostanete dosledne u svom poštovanju međunarodnog prava, Povelje UN-a i vrhovnog autoriteta SB UN-a na planu očuvanja međunarodnog mira i bezbednosti, čija rezolucija 1244 (1999) potvrđuje suverenitet i teritorijalni integritet Republike Srbije. Imajte na umu da je podrška međunarodne zajednice ključna za uspeh dijaloga Beograda i Prištine koji predstavlja jedan od malobrojnih uspešnih primera mirnog rešavanja sporova u svetu. Svaka moguća promena stava država koje nisu priznale jednostrano proglašenu nezavisnost Kosova bi negativno uticala na dalji konstruktivan pristup strana u dijalogu i na implementaciju do sada postignutih dogovora. To je ono što tražimo.

Priliku za dijalog i dogovor u punoj saglasnosti sa međunarodnim pravom umesto jednostranih poteza i nepoštovanja normi međunarodnog pravnog poretka. Podsetiću da je međunarodno pravo univerzalno i važi za sve, što se međutim odnosi i na kršenja međunarodnog prava. Ono što se dešava Srbiji od 1998-99, sutra može da se desi bilo kojoj državi na svetu. Istovremeno apelujem na države koje svoja istupanja u ovom cenjenom telu koriste da pozivaju na kršenje njegovih pravno obavezujućih rezolucija da to ne čine. Ponavljam, u skladu sa rezolucijom SB UN 1244 (1999) usvojenom u skladu sa Glavom VII Povelje UN-a, Kosovo i Metohija je deo Republike Srbije pod privremenom upravom Misije UN-a. Ova rezolucija je i dalje važeći pravni osnov režima uprave na KiM i može biti izmenjena isključivo usvajanjem nove rezolucije SB, što nije slučaj. Ovom prilikom pozivam i države koje su priznale jednostrano proglašenu nezavisnost Kosova da, u svetlu iznetih činjenica, ovu svoju odluku preispitaju.

Hvala na pažnji."